

УДК 005:005.342: 664.61

В.В. Була, М. Sobka, д.е.н.б проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна
Державний університет «Люблінська політехніка», Польща

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

V.V. Bula, M. Sobka, Dr., Prof.

FUNDAMENTALS OF MANAGEMENT POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

У вітчизняній економічній літературі термін «потенціал» у широкому значенні трактується як можливості, сили, запаси та засоби, які можуть бути використані, або як рівень потужності у будь-якому відношенні, сукупність засобів, необхідних для будь-чого. У тлумачному словнику під цим терміном розуміються "приховані можливості, сили для будь-якої діяльності, які можуть виявитися у певних умовах".

На мій погляд, терміни "потенціал", "потенційний" визначають наявність прихованих можливостей, які ще не виявились, або можливість діяти у певній галузі.

В цілому вважають, що "економічний потенціал" варто розглядати як:

- джерело росту національного доходу й економічної потужності країни;
- результат розвитку продуктивних сил суспільства;
- показник максимальних виробничих можливостей галузі, підприємств, об'єднань, ресурсів;
- засіб задоволення суспільних потреб;
- найважливіший фактор зростання національного багатства країни;
- критерій оптимальності планів виробництва матеріальних благ, використання ресурсів і національного багатства.

Основний смисл поняття "потенціал підприємства" полягає в інтегральному відображенні поточних й майбутніх можливостей економічної системи трансформувати ресурси за допомогою властивих персоналові підприємницьких здатностей в економічні блага, максимально задовольняючи корпоративні та суспільні інтереси. Таким чином, потенціал підприємства - це складна, динамічна система. Потенціал підприємства характеризується чотирма головними ознаками.

1. Потенціал підприємства визначається його реальними можливостями у тій чи іншій сфері соціально-економічної діяльності, причому не тільки реалізованими, але й нереалізованими за будь-яких причин.

2. Можливості будь-якого підприємства у більшості залежать від наявності ресурсів та резервів (економічних, соціальних), які не залучені до виробництва. Тому потенціал підприємства характеризується також і певним обсягом ресурсів, як залучених у виробництво, так і не залучених, але підготовлених до використання.

3. Потенціал підприємства визначається не стільки наявними можливостями, але й навичками різноманітних категорій персоналу щодо його використання з метою виробництва товарів, здійснення робіт (послуг), отримання максимального прибутку й забезпечення ефективного функціонування й стійкого розвитку виробничо-комерційної системи.

4. Рівень і результати реалізації потенціалу підприємства (обсяг виробленої продукції або отриманого прибутку) також визначаються формою підприємництва й адекватної їй організаційною структурою.

Можна виділити принципи наукової концепції економічного потенціалу підприємства:

- "економічний потенціал підприємства" - це категорія, яка характеризує сукупні можливості підприємства, що можуть бути реалізовані тільки при наявності ресурсів.

Таким чином, економічний потенціал характеризується певним набором ресурсів, що повинні бути залучені до виробництва чи підготовлені до використання в господарській системі;

- визначення економічного показника "потенціал промислового підприємства" повинно здійснюватися з урахуванням комплексу існуючих і потенційних відносин. Таким чином, потенціал варто аналізувати як систему функціональних відносин, що склалися між елементами реального і гіпотетичного рівня розвитку підприємства;

- економічний показник "потенціал промислового підприємства" повинен враховувати двійний характер даної економічної категорії, оскільки, з одного боку, може відбити стан промислового підприємства щодо вимог конкретного зовнішнього середовища, а, з іншого боку, виступити об'єктом управління;

- "економічний потенціал промислового підприємства" - поняття динамічне. Тому економічний потенціал промислового підприємства повинен визначатися як динамічне поняття, що характеризує готовність економічної системи в кожний визначений момент часу мобілізувати виробничі можливості для досягнення поставлених перед нею цілей економічного розвитку з максимальною ефективністю;

- поняття "економічний потенціал промислового підприємства" відображає не тільки нормативний масштаб, але і цільовий орієнтир. У даній своїй функції він співвідноситься як з реальними можливостями підприємства, так і з перспективними, тобто, що знаходились у стадії становлення. Майбутнє взаємодіє із сьогоденням не тільки на основі структурного зв'язку "стану", але й особливої, так званої, цільової, форми детермінації.

Таким чином, під економічним потенціалом підприємства розуміється властивість підприємства забезпечувати власне довготривале функціонування і досягнення стратегічних цілей на основі використання наявних ресурсів

Управління потенціалом у сучасних умовах підпорядковане системі

принципів:

- достатність для забезпечення конкурентоспроможності й стратегічного розвитку;

- адаптивність до змін зовнішнього й внутрішнього середовища;

- стабільність, обумовлена життєвим циклом підприємства й заданим періодом часу;

- гнучкість для забезпечення конкурентоспроможності й розвитку підприємства.

Я вважаю, що можна додати ще такий принцип як:

- динамічність - саморегулювання й саморозвиток відповідно до динаміки внутрішнього середовища.

Література

1. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник/ В. Н. Гавва, Е. А. Божко. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 224 с.

2. Економіка виробничого підприємства / За ред. Й. М. Петровича. - К.: Знання, 2002. - 405 с.

3. Красиокутська Н. С. Потенціал підприємства: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 352 с.